

Pragariškės kautynės Dniepro kilpoje

Vokiečių kariuomenė stačiai gula ant kulnų per Dniepro kilpą besitraukiantiems bolševikams. Sovietų kariai masėmis pasiduoda

Vyriausioji Fiurerio būstinė, VIII-18. DNB. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Pietų Ukrainoje tebepersekiojamas sumuštas ir iš dalies skubomis besitraukias žemutiniojo Dniepro linkme prietas.

Kituose Rytų fronto ruožuose operacijos taip pat davė žymių laimėjimų.

Naktiniai aviacijos puolimai buvo sėkmingai nukreipti į karinius įrengimus Maskvoje ir eilę svarbių geležinkelio linijų.

Kovoje prieš Didžiąją Britaniją paskutinįją naktį gana didelės aviacijos pajėgos bombardavo didelį įvairaus kalibro bombų kiekį tiekimo uostą Hullį. Bomboms pataikius į sandėlius prie Humberio ir karinius miesto įrengimus, kilo keletas gaisrų. Kiti kovos lėktuvai sunaikino prie Skotijos rytų pakraščio vieną 4.000 tonų talpos krovinių laivą ir smarkiai apgadino kitą prekybos laivą. Puolant nakties metu įvairius Anglijos aerodromus, buvo sukelta smarkių sprogdimų.

Anglų bombonešiai naktį į rugpiučio 18 d. numetė nedidelį kiekį sprogstamųjų ir padegamųjų bombų į kelias vakarų ir šiaurės Vokietijos vietas. Kariniu požiūriu puolimai buvo be pasekmių. Nakties naikintuvai numušė du anglų bombonešius.

BERLIN. VIII-18. DNB. Skubiai žygiuojamos į priekį, vokiečių pėstininkų dalys, remiamos šarvuotųjų ir artilerijos dalinių, rugpiučio 17 d.

stačiai gulė ant kulnų per Dniepro kilpą besitraukiantiems bolševikams.

Dar nespėjus išsklaidytoms jų dalims pasiekti rytinį Dniepro krantą, rugpiučio 17 d. rytą visoje fronto dalyje kilo baisus artilerijos ugnies viesulas. Nebeturėdami vilties išvengti sunaikinimo, sovietai gelbėjo savo gyvybę. Mažai užnakalines saugos daliniais buvo nuolankių vokiečių pėstininkų išblaškyti. Visiškai netekę jėgų sovietų kareiviai bėgo iš savo apkalų, norėdami pasiduoti ir nelaisvę. Nesuskaitomi užmuštieji liko gulėti miškuose, keliuose, granatų duobėse ir javų laukuose. Ilgos belaisvių voros traukė sugriautomis gatvėmis į vokiečių belaisvių telkimo stovyklas. Visi jie pasakojo tą patį: „Tai buvo baisu. Priešakyje — vokiečių kareiviai, o užpakalyje — politiniai komisarai su paruoštais pistoletais. Visi sužeistieji ir nesveikomis kojomis, kurie negalėjo toliau eiti, buvo sušaudyti politinių komisarų“.

BERLIN. VIII-18. DNB. Kaip DNB iš patikimų šaltinių patyrė, viena vokiečių pėstininkų divizija rugpiučio 17 d. Nikolaievo srityje apsupo ir visiškai sunaikino keturių sovietų divizijų likučius.

Sovietų dalys, prisidengdamos nakties tamsa, vėl mėgino pasiekti kelią, kuris jau rugpiučio 16 d. buvo vokiečių rankose. Anksti rytą prasidėjo smarki artilerijos ugnis. Planingai buvo apšaudomas visas miško kvartalas. Suliepsnojo kaimai ir paskiros sodybos, kuriose buvo įsitvirtinę bolševikai. Tada vokiečių dalys ėmė pulti. Šimtai bolševikų, kurie nepaprastai išsivandė, mėgino pasprukti, buvo vokiečių ugnies aukos. Netoli vieno geležinkelio, prie kurio dar kartą buvo sutelktos visos sovietų pajėgos, buvo palaužtas paskutinis pasipriešinimas ir milžiniškas masinis kapas prie geležinkelio pylimų palaikėjo paskutinius keturių sovietų divizijų karius.

BERLIN. VIII. 18. DNB. Be poilsio persekiodamos priešą, vo-

kiečių šarvuotųjų pajėgos rugpiučio 17 d. vienoje nedidelėje vietovėje Dniepro kilpoje paėmė arba sunaikino 100 sovietų sunkvežimių ir visas vienos sovietų divizijos gurguoles ir paėmė ir nelaisvę 500 sovietų karių. Viename garaže vokiečių šarvuotųjų dalių kareiviai paėmė keturis sovietų tankus, kuriuos ten buvo pastatę jų įgulos dėl blogo oro. Sovietų autovežimiu šoferiai taip buvo nustebinti vokiečių tankų pasirodymo, kad pilnu greičiu įsiveržė į savo pėstininkų voras. Į tas voras ėmė šaudyti vokiečių kulkosvaizdžiai ir šarvuotieji. Daugelis vežimų pradėjo degti. Sovietų kareiviai, prisidengdami degantiems vežimams, mėgino pasprukti. Iš netoli buvusio miško pasirodė keturi sovietų tankai, kurie renęsi pulti vokiečių šarvuotųjų pa-

jėgas. Jau iš 800 metrų nuotolio po trumpos dvikovos jie buvo vokiečių tankų sunaikinti.

BERLIN. VIII. 18. DNB. Vokiečių aviacijos junginiai rugpiučio 18 d., kaip DNB patiria, vėl su dideliu pasisekimu puolė sovietų uostą Odesą. Buvo pataikyta į 6 transporto laivus.

bendros 15.000 tonų talpos taip smarkiai, kad jie nebegalėjo išplaukti. Taip pat buvo sunkiai bombų pataikyti ir smarkiai sužaloti vienas kreiseris ir vienas torpedinis laivas, kurie buvo įplaukę į uostą transportui apsaugoti.

BERLIN. VIII. 18. DNB. Vokiečių oro pajėgos naktį į rugpiučio 18 d. sėkmingai beveikde toliau savo puolimo veiksmus Rytuose. Dniepro upėje buvo nuskan-

dinti viena sovietų kanonierė ir du mažesni laivai. Bombomis buvo smarkiai sužalotas vienas apie 10.000 tonų sovietų prekybos laivas. Kilęs laive gaisras ne rukus išsiplėtė ir laivas pakrypo į šoną. Buvo numesta keletas bombų į vieną sovietų 3.000 tonų prekybos laivą, smarkiai jį apgadinant.

BERLIN. VIII. 18. DNB. Vokiečių šarvuotųjų pajėgos nuo rugpiučio 15 d. iki rugpiučio 18 d. į rytus nuo Smolensko supo bėgančias sovietų dalis. Per tas tris kovų dienas vokiečių šarvuotųjų pajėgos paėmė ir sunaikino 700 sovietų sunkvežimių, 90 patrankų, 25 zenitines patrankas, 20 prieštankinių pabūklų, 25 sunkiuosius tankus ir 10 žvalgybos tankų. Buvo paimta į nelaisvę daugiau kaip 10.000 rusų. Per šias kovas buvo sunaikintos dvi sovietų divizijos. Vis naujais puolimais vokiečių šarvuotųjų pajėgos iš sparno giliai išsiveržė į bolševikų voras. Patrankos ir susisiekimo priemonės buvo sunaikintos, o pėstininkų voros išblaškytos. Per baisias trijų dienų lenktynes su vokiečių šarvuotųjų pajėgomis sovietai mėgino pasprukti iš vokiečių apsupimo. Kiekvieną kartą būdavo atkirstos mažos sovietų dalys, kurios neišvengdavo sunaikinimo. Viename kaime vokiečių tankai paėmė 50 sovietų vilkikų. Po kelių valandų buvo atkirsta ir sunaikinta daugiau kaip 100 vežimų vora ir vienas sovietų pėstininkų batalionas. Daugelyje paskirų veiksmų puolancios vokiečių šarvuotųjų kuopos padarė sovietams sunkių nuostolių. Viename slėnyje buvo priversti stoti į kovą paskutinieji sovietų junginiai. Į pakalnę veržėsi vokiečių tankai ir sunaikino vis dar atkakliai tebesigančias bolševikų pajėgas.

Dar vienas žingsnis — ir Japonijai atsistos klausimas: gyventi ar mirti

Japonijos karo laivyno atstovas apie mėginimus apsupti Japoniją

Tokio. DNB. Japonijos karo laivyno atstovas kapitonas Ideo Hiraide vienoje savo per radiją pasakytose kalboje palietė Jungtinių Valstijų ir Anglijos apsupimo mėginimus Japonijos atžvilgiu. Jis pareiškė, kad tas apsupimas yra agresyvaus pobūdžio, — tiek dvasiniu, tiek ir ekonominiu bei strateginiu požiūriu. Jungtinės Valstybės, pareiškė Hiraide, manydamos, kad Japonija jau yra smarkiai išsisėmusi, daro spres-

dama apie Japonijos karinę pajėgą, iš esmės klaidingų išvadų. Tačiau kas žino tikrąjį Japonijos pajėgumą, tas neabejotinai atsisakys nuo minties Japonijos imperijai grasinti. Anglija ir Amerika, matyti, pasiduodančios vilčiai, jog Japoniją spaudžiant pavyks ją parklupdyti. Demokratinės valstybės yra pradėjusios nedraugiškus Japonijos atžvilgiu veiksmus kaip tik tuo momentu, kai jos uždarė kelius, kuriais Japonija gaudavo

jai trūkstantias žaliavas ir medžiagas.

Dar vienas žingsnis — ir Japonijai atsistos klausimas: gyventi ar mirti.

Siaip ar taip, Japonijai neteks nieko prikišti, jei apsupimas turės tam tikrų rezultatų. Japonija, taip pareiškė karo laivyno atstovas, jei ji bus priversta svarstyti savo tautos gyvybės ar mirties klausimą, bus priversta imtis atitinkamų žygių.

Sovietų S-ga sukoncentravusi kariuomenę Irano pasieny

Anglų sovietų demaršas Irane esąs „labai rimto pobūdžio“

NEW YORKAS. DNB. „New York Times“ Londono korespondentas rašo, jog anglai yra tiek pat suinteresuoti Irano žibalo sritimi, kiek susisiekimo kelių su Indija išlaikymu. Taip atsliepią laikraštis į paskutinį bendrą Anglijos ir Sovietų Sąjungos demaršą Irano vyriausybei. Toliau laikraštis rašo, kad nors nesama jokių susitarimų dėl kariuomenės judėjimo Irane, tai nesanti priežastis, kuri sutrukdytų anglams įžygiuoti į Iraną.

Esąs galimas britų įžygiavimas tiek iš Irano, tiek iš Sirijos.

Antra vertus, Sovietų Sąjunga jau sutelkusi kariuomenę Irano pasienyje.

STOCKHOLMAS. DNB. „Dagens Nyheter“ paskelbė „United Press“ žinią, kad paskutinis anglų ir sovietų demaršas Irane esąs

„labai rimto pobūdžio“. Toje pat žinioje sakoma toliau, kad kariniuose Londono sluoksniuose pareiškama, jog Iranas, galimas dalykas, yra vienintelė vieta Artimuosiuose Rytuose, „kuri šiuo metu sudaro galvosūki“.

NEW YORKAS. DNB. Associated Press praneša iš Londono, kad ten gausėja ženklų, kurie rodo, jog Anglija ir Sovietų Sąjunga greitai laiku rengiasi padaryti lemiamų žygių prieš Iraną. Londono „Daily Mail“ rašo, kad Anglija negalinti sau leisti Irano klausimu laikytis laukiamos padėties. Esą reikalinga greitai veikti, kadangi anglai per Iraną galį sėkmingiausiai paremti rusus.

TENDENCINGOS ŽINIOS APIE SUKILIMUS PERSIJOJE

TEHERANAS. DNB. Žiniomis iš autoritetingų šaltinių, Persijoje

je pasklidę gandai apie didesnio masto kurdų sukilimus vakarų Persijoje yra tendencingas prasimanymas. Tikrumoje nedidelės kurdų gaujos, atvykusios iš Irako, peržengė Persijos sieną ir mėgino plėsti pasienyje esančius kaimus ir miestelius. Persijos kariuomenė tuoj išvygo įsiveržėlius atgal per sieną. Tokios rūšies kurdų plėšikų mėginimai pulti Persijos pasienio kaimus, ypač suvalius derlių, nėra nieko nepaprasta.

Sibire prasidėjo separatistinis judėjimas

TUO REIKALU MASKVA TEN PASIUNTUSI VALSTYBĖS POLICIJOS VIRŠININKO PAVADUOTOJĄ

SANCHAJUS. DNB. Dėl kas-kart didėjančios padėties rimties Sibire Sovietų Sąjunga buvo priversta, kaip patiriama gerai informuotuose Sanchajaus sluoksniuose, pasiųsti į Sibirą su oficialiu įgaliojimu valstybės policijos viršininko pavaduotoją Merkulo-va. Merkulovas turi: 1) iširti padėtį Sibire, 2) įgyvendinti pagerinimą bendradarbiavime su valdinėmis įstaigomis, kurios turi rūpintis kariuomenės papildymais ir 3) organizuoti priėmimą milijonų pabėgėlių, kurie šiuo metu veržiasi į Sibirą iš vakarinės Sovietų Sąjungos dalies. Iš tų pat sluoksnių patiriama, kad Vakari-niame Sibire įvestas karo stovis. Kadangi žymioje Sibiro dalyje gyventojų tarpe reiškiasi separatistinės ir sovietams priešingos tendencijos, todėl esą įsakyta atsakyti nuo plano įsteigti Sibire europinių Sovietų Sąjungos pa-

„TASSAS“ NUMARINO GYVA VOKIEČIŲ GENEROLĄ

BERLIN. DNB. Sovietų informacijų agentūros „Tass“ skleidžiama žinia, kad per kovas Rytų fronto šiaurinėje dalyje žuvs žinomas vokiečių generolas Dietelis, DNB iš autoritetingų vokiečių šaltinių gautomis žiniomis, neatitinka tikrenybės.

TOKIO. DNB. „Tokio Niši Niši“ žiniomis, Johores policija įsakė visiems šioje srityje gyvenantiems japonams per dvi savaites šią sritį aplieisti, nes ši zona padaroma gynimo zona.

Britai duoda Sovietų S-gai 10 mil. svarų paskolą

AMSTERDAMAS. DNB. Papildomomis Reuterio žiniomis iš Maskvos, ten pasirašyta anglų sovietų prekybos sutartis liečia pasikeitimą prekėmis kredito ir tarpusavio pagrindu. Sutarties sąlygomis britų vyriausybė suteiks Sovietų Sąjungai 10 milijonų svarų sterlingų kreditą penkeriems metams. Kreditas bus apmokamas 3%.

NEW YORKAS. DNB. „New York Times“ Maskvos korespondentas savo pranešime pažymi, kad, sudarius britų sovietų paskolos sutartį, padarytas tolesnis konkretus žingsnis Anglijos, Sovietų Sąjungos ir Jungtinių Valstijų

sutartėjimui. Sutartis yra išdava ty derybų, kurias britų ūkio komisija jau nuo birželio 27 d. vedė Maskvoje.

Kreditas, suteikiamas pirkties gumai, vilnai, odoms, lakams ir t. t. Iš savo pusės, anglai nori gauti iš sovietų platinos, kanapių, glicerino ir medžių.

Netrukus prie šio protokolo bus prijungtas protokolas, kurį pasirašys Anglijos ir Sovietų Sąjungos bankų atstovai. Šiuo protokolu bus sutvarkytas paskolos mokėjimas. To paties laikraščio Londono korespondentas praneša, kad ši paskolos sutartis Londone laiko-

ma tam tikru etapu į būsią trijų konferenciją Maskvoje. Anglai turėsi atsakyti sovietų naudai dalies savo užsakymų Jungtinėse Valstybėse. Jungtinės Valstybės perleisiančios sovietams prekių, kurios buvo numatyta palikti pačiose Jungtinėse Valstybėse.

NEW YORKAS. DNB. „New York Daily Mirror“ žinią apie britų 10 milijonų svarų sterlingų sumos paskolą Sovietų Sąjungai deda greta žinios iš Vašingtono apie čia sumanytą sekančią paskolą Anglijai. Ši paskola taip pat busianti 10 milijardų dolerių sumoje. Laikraštis šią „finansinę politiką“ vadina dvigubu žaidimu.

Esą reikalinga ne tik griebtis priemonių tolimesniam epidemijų plėtimui užkirsti, bet taip pat panaikinti neramumo židinius, kurie atsirado dėl pabėgėlių skurdo.

ZENEVA. DNB. Laikraštis „Daily Telegraph“ praneša, kad praėjusio penktadienio vakare iš vieno automobilio prie Londono Picadillio cirko buvo pavogtas portfelis su slaptais dokumentais. Tai jau antras panašus atsitikimas per praėjusią savaitę.

Kada ir kaip Amerika padės Maskvai „Nė žingsnio atgal. Už atsitraukimą užmokėsite gyvybe“.

Roosevelto pareiškimas jam grįžus iš susitikimo su Churchilliu

NEW YORKAS. VIII. 17. DNB. Spaudos konferencijoje, kuri įvyko Roosevelto jachtoje „Potomac“ netrukus po to, kai ši jachta atvyko į Rocklandą, prezidentas, kaip Associated Press praneša, patikrino, kad jo ir Churchillio nuomonės visais karo padėties klausimais visiškai sutapusias.

Jo nuomone, konferencija Atlanto vandenyne Jungtines Valstybes prie karo nepriartino. Savo išsiskindinėjantiuose pareiškimuose Rooseveltas apie naujas kokias nors priemones neužsiminė. Toliau Rooseveltas pareiškė, kad Jungtinių Valstybių kariuomenės, laivyno ir oro

laivyno atstovai pavieniui ir grupėmis konferavo su anglų karininkais. Dėl savo asmeninių su Churchilliu pasitarimų, užtrukusių daugiau negu vieną dieną, prezidentas pasisakė, kad per juos buvo pasikeičia informacijomis ir pažiūrėm's į dabartį ir ateitį. Toliau buvo aptarta, kaip į esančią programą įtraukti ir sovietų pageidavimus.

Sovietų Sąjunga negausianti jokios medžiagos to įstatymo pagrindu, kuris numato pagalbą Anglijai; ji turėsianti mokėti grynais pinigais.

Kadangi Sovietų Sąjunga, Roosevelto nuomone, šią žiemą dar išsi-

laikysianti, tai reikalingos jai medžiagos ji būsianti reikalinga tik sekancios vasaros žygiams. I vieno spaudos atstovo klausimą Rooseveltas atsakė, kad Churchillis į Ameriką neatvyksias. Rooseveltas pats taip pat nenumato artimiausiu laiku lankytis Anglijoje. Toliau Rooseveltas pranešė, kad Prancūzijos ir Japonijos klausimais jis konferuosias rytoj su užsienių reikalų ministru eriu Hulliu. Baigdamas Rooseveltas pranešė, kad sumanymas susitikti su Churchilliu iškilio šių metų vasario mėnesyje, tačiau šis susitikimas dėl karo Graikijoje ir Kre-oje buvo atidėtas.

Ir Rooseveltas jau netiki, kad bolševikai išsilaikys europinėj Sovietų Sąjungos daly

DĖL TO AMERIKA NUTARUSI OKUPOUTI KAI KURIAS SIBIRO SRITIS, KAD IS TEN GALETU TEIKTI PAGALBĄ BOLŠEVİKAMS TOL. RYTUOSE

SANCHAJUS. DNB. Svarbus Nankino laikraštis „Cunvahipao“ rašo sužinojęs iš oficialių Vašingtonu sluoksnių, kad

Jungtinės Valstybės nutarusios okupuoti eilę Ramiojo vandenyno pakrantėje esančių Sibiro sričių ir jose įrengti bazes.

iš kurių Jungtinės Valstybės galėtų teikti paramą Sovietų Sąjungai. Jungtinės Valstybės ruošiančios taip pat ginklų ir municijos transportus, kuriais būtų aprūpintos minėtos bazės laikomos sovietų įgulos.

Rooseveltas esąs, matyti, tos nuomonės, kad

Sovietų Sąjungos europinės dalies pralaimėjimas esąs neišvengiamas ir todėl jis manąs sustiprinti Sovietų Sąjungos padėtį Toluosiuose Rytuose.

Įvardamas tuo spaudimą Japonijai. Nors Jungtinės Valstybės reatsisakiusios nuo vilties, kad Vokietijos — Sovietų Sąjungos

VAŠINGTONAS. DNB. Prezidentas Rooseveltas, grįžęs sekmdienį priešpriet į Vašingtoną, turėjo pasikalbėjimą su valstybės sekretoriumi Hulliu apie tarptautinę padėtį. Associated Press žiniomis, pasikalbėjimo metu pirmoje eilėje buvo svarstomos Prancūzijos, Toluosijų Rytų problemos ir aptariamas būsimas susitikimas Maskvoje.

karas galėtų užsitęsti, amerikiečiai, vis dėlto, maną, kad

Jungtinių Valstybių parama europinei Sovietų Sąjungai teikiama pavėluotai.

Todėl Jungtinių Valstybių pagalba nutarta koncentruoti Toluosiuose Rytuose. Vašingtone esą manoma, kad pagal tokią nutarimą jau ir siunčiamų Jungtinių Valstybių ginklų ir lėktuvų transportai į Vladivostoką.

Anglų sunkumai Abisinijoje

ZENEVA. DNB. Du sunkumus turi anglai Abisinijoje ir prancūzų Somalijoje, rašo „Times“ korespondentas iš Ad'is Abebos. Pirmasis sunkumas yra Gondaras, kuris anglams sudaro militarinę problemą. Ten tebesilaiko iki 10.000 narsių italų kareivių, kuriems vadovauja generolas Nasis. Savo žinioje jie turi tik 3 lėktuvus, kurie jiems pristato muničiją ir maistą. Visi anglų puolimai šių atramos punktų kol kas neturėjo pasisekti, kadangi italai kovoja tikrai narsiai. Mažai tėra galimybių, kad generolas Nasis, nors jis jau turi daugiau kaip 60 metų amžiaus, su savo kariuomene pasiduos, kol jo padėtis nepasidarys nebeįmanoma. Antrasis anglų sunkumas yra tas, kad, nežiūrint smarkaus anglų spaudimo, Prancūzų Somalijos gubernatorius Noualhetas „visiškai“ atsisako prisidėti prie de-

Gaulles „laisvųjų prancūzų“. Jis uždarė geležinkelio liniją iš Džibučio į Ad'is Abebą. Kaip represija, anglai iš savo pusės paskelbė prieš Prancūzų Somaliją blokadą iš sausumos ir iš jūrų, tuo būdu siekiant badų priversti Vichiuui ištikimuosius prancūzus anglams pasiduoti. Tačiau prancūzų gubernatoriaus žinioje esamosios greitosios valtytis vis dar įstengia pristatyti būtiniausius maisto reikmenis ir tuo būdu gubernatorių Noualhetas tebeprasilekia „padėties viešpats“.

Japonija nepakęsanti, jei Anglija ir J. A. V. pažeis Japonijos vandenų suverenumą

TOKIO. DNB. Ryšium su žiniomis apie susitarimus tarp Jungtinių Valstybių, Anglijos ir Sovietų Sąjungos ir ypatingai ryšium su žinia iš Londono, kad Amerika ir Anglija pažadėjo Sovietų Sąjungai pagalbą tam tikromis sąlygomis ir būtent, kad ši sukludytų Japonijos siekimus, Japonijos informacijos biuro nuomonės reiškęjas sako, jog Japonijos vyriausybė šiuo metu tiria, kiek šiose žiniose yra propagandos tikslų ir kiek jos atitinka tikrąją. Savai me suprantama, sako reiškęjas, kad Japonija su didžiausiu susidomėjimu seka Anglijos ir Amerikos pastangas apsupti Japoniją pritraukus tam ir Sovietų Sąjun-

ga. „Miyako Šimbun“ pažymi, kad Anglija ir Amerika šiuo metu darysianči visa, kad tik sovietų pasipriešinimą prailgintų. Tuo būdu jos siekiančios Vokietijos jėgą susilpninti. Šio tikslo siekiamos, jos duoda didžiausius pažadus. Tuo pat metu jos bando Japoniją užsila- nuoti ir sukludyti jos politiką Azijos pietuose. Dar vakar, rašo laikraštis, Jungtinės Valstybės ir Anglija vadino sovietus agresoriumi ir taikos trukdytoju, o jau šiandien savo bolševikiniais sąjungininkams sako įvairiausių komplimentų. Rooseveltas ir Churchillis neseniai paskelbė, kad laivai su karo medžiaga Sovietų Sąjungai yra jau kely. Laikraštis

atvyko naujas štabo viršininkas Kuzenkovas, ir aš vėl pasidariau niekas. Visur mane apeidavo. Taip jau yra, jei nesi partijos narys, nors ir būdamas karininku. Visuomet į tave žiūri su nepasitikėjimu ir įtarinėja“.

Čia užrašai nutrūksta. Užrašų knygutėje buvo įkištas raudonos spalvos, labai nučiupinėtas popieriaus lapas, — tai buvo įsakymas nesitraukti. Tur būt, paskutinis įsakymas, kurį pulkininkas Sičevas gavo. Įsakymas buvo toks: „Nė žingsnio atgal. Kovoti net dantimis. Už atsitraukimą užmokėsite gyvybe“.

HELSINKIS. DNB. Suomiams atsiėmus iš rusų suomių miestą Sortavala, Suomijos prezidentas Rytis pasiuntė sveikinimo telegramą vyriausiajam suomių kariuomenės vadui feldmaršalui Mannerheimui. Savo telegramoje prezidentas Rytis iškelia puikius suomių kariuomenės laimėjimus. Feldmaršalas Mannerheimas padėkojo prezidentui Rytii suomių armijos vardu.

STOCKHOLMAS. DNB. Londone oficialiai paskelbta, kaip praneša Reuterio agentūra, kad pirmadienį rytą Churchillis ir jo palydovai grįžo sveiki į Didžiąją Britaniją.

rašo, kad jei tokiomis kelionėmis Jungtinės Valstybės ir Anglija pažeis Japonijos vandenų suverenumą, tai Japonija, savaime suprantama, to nepakęsanti.

VAŠINGTONAS. VIII-18. DNB. Užsienių reikalų ministeris Hullis po savo beveik 2,5 valandų trukusios konferencijos su Rooseveltu pareiškė, kad per pasikalbėjimą įvyko bendras pasikeitimas informacijomis. Buvo norima, pasikeisti tarpusavyje žiniomis apie tarptautinę padėtį. Buvo apsvaistytos visos tarptautinės padėties fazės.

TOKIO. DNB. Hiranumos sveikata dar pagerėjo.

Pulkininkas J. Petraitis

Kaip jie mus sušaudė

8

Jas atidarė geležinėj būdelėj su apskritu stikliniu langučiu paslėptas sargybinis. Paskui ėjome dešinin ilgu tamsoku koridorium iki pat galo, kur kairėj radome tokią pat būdelę ir duris su užrašu „III — IV sk.“ ir kamery numeriais. Durims atsidarius, nusileidome į tamsoką požeminį labai neįaukų koridorių, kurio kairėj pusėj mūrinėj sienoje matyti šešios iš eilės siauros su dviem užraktais geležinės durėlės Nr. „69, 70, 71, 72... 74“. Tai čia visi tie šeši Kauno kalėjimo karceriai, kuriuose sykį pabuvęs nušautas kalinys (paprastai baudžia už nusikaltimus, pačiam kalėjime padarytus, nuo vienos iki septynių parų kalėjimo viršininkas) daugiau pakartoti nebeįrodavo. Mane privedė prie karcerio Nr. 72. Čia, prie karcerių, budįs prižiūrėtojas vėl apkratė kišenių, rankoves, skrybėlę ir tarpukoji. Paskui atidarė duris Nr. 72, įgrūdęs mane veik į patamsį, užtrenkė ir užrakino smarkiai žvangtelėjęs dviem raktais.

Iš karto negalėjau įžiūrėti, kur aš patekau, nes labai silpnai švietė vielomis apipinta, storu nepermatomu ir apdulkejusiu stiklu apdengta elektros lemputė virš durų. Tik pajutau, kad čia labai šalta ir biauriai dvokia puvėsiais, pelė-

siais ir... nevalytos išvietės kvapu. Mano svajone greičiau išėiti iš vienutės ir patekti į bendrą kamara nuėjo niekais. Be to šurpau paties pirmutinio įspūdžio, savo karceryje staiga išgirdau baisiai šaukiantį, tiesiog visa gerkle staugiantį žmogaus balsą iš galinio karcerio Nr. 74, nuo kurio man net plaukai, kurių beveik neturėjau, pasišiaušė: „Ko - mu - u - u - n - i - i - istai, Ko - m - u - n - istai, gelbėkit! Mane tie žmogžudžiai, prižiūrėtojai, muša! Žiūrėkit, mane visą sukruvino, sudraskė!... Komunistai! Jūs geri žmonės! Prižiūrėtojai žmogžudžiai!“ Taip tas žmogus nenustodamas šaukė kokią porą valandų, girdamas komunistus ir įvairiai keikdamas prižiūrėtojus, kol visiškai pavargo ir užkimo. O prižiūrėtojai iš koridoriaus taip pat nuolat šūkavo ant jo: „Dociau, nusiramink! Bus tau blogai!“ Jis jiems nenusileido: „Jūs, durniai, ką jūs man daugiau begalit padaryti, jeigu aš karceryje sėdžiu. Jūs gelbėkit tik patys savo kailį, kad jums nebūtų bloga!“ Tokiu būdu paaiškėjo, kad ten kankinasi kažin koks Docius, o po poros dienų supratau, kad jis yra truputį pamišęs. Žinoma, čia kiekvienas ilgiau sėdėdamas gali prarasti savo paprastas proto normas. Mat, jis prižiūrėtojų neklauso, tai tie pavartoja jėgą, o jis tada taip smarkiai pradėdavo šaukti, kad visas kalėjimas girdėdavo jo balsą ir kalėjimo administracija nebegalėjo rasti priemonių jam suvaldyti, nes jis jau karceryje sėdėjo ir pasakė sėdėsiąs, kol numirsiąs.

Aš niekaip negalėjau suprasti, kas čia darosi. Pamaniau, kad iš tikrųjų čia veikia tas „griežtasis režimas“, apie kurį Razauskas parašė lydraštyje. Niekaip negalėjau įsivaizduoti, kad čia gyvas žmogus galėtų bent kelias dienas gyventi. Bet nieko nepadarysi — reikia gi pagaliau susipažinti arčiau su savo nau-

juoju kambariu. Geriau išžiūrėjęs, nieko ypatingo neradau: rūšys panašus į bulvėms pilti rūšį su pusiau apvaliu viršum, kuris tikty ir numirėliams laidoti, nes ant žemės būtų galima padėti keturis karstus, o dedant vienas ant kito — apie dvidešimt. Tas rūšys keturių metrų ilgio, dviejų pločio ir dviejų su puse — aukščio. Sienos buvę kadaise baltos, dabar visiškai pašos. Yra ir langas, nes gal metras visos patalpos iškyla viršum žemės paviršiaus. Iš palangės, kuri nuo lango leidžiasi žemyn ir ant kurios nieko negalima padėti, nes tuojau nuslenka ant žemės, galima spręsti, kad šios patalpos sienų storumas — pilni du metrai, nes visas senas trijų aukštų kalėjimas ant jų laikosi. Ant lango uždėti treji grotai: vieni storos geležies reti, kiti plonos geležies virbalų — tankūs, kad tik pirštas galėtų pralįsti, ir treči — mažytėm skylutėm išbadyta skarda, todėl šviesos spindulys iš lauko dvilktelėti į karcerio vidų neįstengia. Radiatoriaus ir krosnies nėra; tik keitkampėje ilgoje paliai duris į sieną įmūrytoje skardoje yra piršto storumo skylutės, iš kurių skverbiasi ne šilima, bet šaltis. Supuvę ir sulopytos, tiesiog ant žemės padėtos, medinės grindys, o pasieniuose daug urvų, iš kurių po visą kamara labai drąsiai bėgioja pelės — jos išbėga į koridorių ir kitus karcerius aplanko, nes durų apačioje yra geras plyšys.

Paviršutiniškai susipažinęs su bendra mano naujo kambario išvaizda, kuris man taip labai buvo panašus į rūšį numirėliams laidoti ir, kaip man atrodė, kad iš tikrųjų esu gyvas palaidotas, pradėjau atidžiai žiūrėti sienas. Tur būt, kiekvienas vienutėn įvartytas kalinys taip elgiasi.

(B. d.)

Bolševikinamoji daina

Prasidėjus bolševikų okupacijai, — visas kraštas pravirko. Tikros, fizinės ašaros — upelių nuplaukė. Linksmumas iš sodžių pabėgo. Miesto žmonės pasidarė kampininkai ir laukė įvykių, kaip mirties.

Džiaugėsi ir triukšmavo žydai, kurie norėjo tik savo biznį varyti. Dar džiaugėsi tie, kurie anksčiau buvo užsiangažavę bolševikų darbų ir tikėjosi būti komisarai. Tik jų buvo labai nedaug. Jie neturėjo nei svarbių skaičių, nei atsparumo šmintimi.

Su bolševikų armija aėjo kita, politrukų, armija, atsinešusi visus nuostatus ir „įsakus“ iš Azijos. Jie lygino svietą pagal žinomus jų kolchozininkus ir pagal negirdėtą biurokratinį principą, visai nežiūrėdami, ko mums trūko ar ko mums buvo per daug. Jau neminėti marksizmo evangelistų, kurių privalumai, neįlyginant poterių, buvo kvepiami net paskutinei davikai, viskas vyko iš anksto numatytais gairėmis. Čia išsipildė dainuokos žodžiai, kuriuos savo laiku rusų socialistai prikišdavo carui: mirtym svobodu, o žvėž pod arest (mirusiems laisvė, gyviesiems — arestas). Šie dainuokos žodžiai mūsų gyvenimui buvo ne metafora, ne šalutinis pagražinimas, bet tokia baisi realybė, kokios mes neturėjome ir neturėsime. Tai buvo bandymas, ar dar galime būti vieningi, kad budėume su netilstančiomis dainomis.

Tomis dienomis į mūsų širdis sugrįžo pati liūdniausia liaudies daina, patys lyriškiausi žodžiai suskambėjo gaivinancia srove. Aiškiai pasirodė aplietuvintų faktorių ir pašaipinių posmų neskoningumas, ir jie visi dingo iš apyvaršos. Pertekes žmogus viską priima, viskuo persisunkia ir pampso...

Palaiykite nuotaiką kaimuose bolševikai ėmė organizuoti bedieviškas vakaruškas su lietuviškais šokiais ir dainomis. Bet ar tai buvo linksmumo vakarai? Jie atrodė nusimnimo žaidimas. Jaunimas be žaidimo negalėjo likti. Ir žaidė nuolat, komunistinių vadovų keliamas.

Kaip sistema, kaip pareiga, visi chorai, visos mokslo įstaigos, net vaikų darželiai ėmė mokytis bolševikinių dainų. Norom nenorom jaunimas ėmė niuniuoti ir chorai dainuoti naujosios spalvos dainas. Bolševikų aivežos žmonės ir jų vaikai su savo dainomis atrodė jau esį kaip namuose. Vaikščiodamas miesto gatvėmis, pro mokyklų langus tegirdėjai choralis skambančias kaifu mėgiamas dainas. Bolševikė daina atrodė prievarta įsigalėjusi. Bet tuo pačiu gal nebuvė nė vienos jų dainos, kuri šalia oficialių nebūtų turėjusi ir anurų žodžių. Viena buvo dainuojama balsu, o kita — niuniuojama mintimi. Tai savotiškas žmogaus dvasios veržlumas. Reikalavimas buvo a liktas, bet dvasia neuviliota. Žinoma, buvo „draugų“, kur'e visa gerklė garbino viską, kas ejo iš Maskvos. Tik jų kelias buvo slydus.

Kai vieną žemaitį paklause, kaip jam bolševikai patinka, žemaitis atsakė: pro's anam iš galvos iškeleliavo. Ir žemaitis paabejojęs, ar tas protas apskritai begalys grįžti. Pasikeitęs gyvenimui, visos atnešinėg dainos, kaip burtininko lazdele pamojus, nu ilio; jos neplaukė iš širdies. Šiandien tos melodijos gal niekam ir į galvą neužklysta.

— Bolševikams valdant Lietuvą, Panevėžyje krautuvų vedėjai ir pardavėjai daugiausia buvo žydai. Dabar jų vietoje dirba lietuviai. Nuo š. m. rugpiūčio mėn. 16 d. prekybininkams paruošti prasidėjo vieno mėnesio kursai. Kursus baigę, galės užimti krautuvų vedėjų ir pardavėjų vietas, kurių dabar trūks.a.

— M'este turgaj esti pirmadieniais ir kevirtadieniais. Apylinkės ūkininkai turgadniais priveža labai daug įvairių maisto produktų, kad gyventojai jų gali pirkti, kiek reikia. Kainos palyginus su kitų didesnių miestų maisto produktų kainomis yra žymiai mažesnės.

— Prie berniukų gimnazijos yra 1914—18 m. žuvusių vokiečių karių kapai. Tų kapų prie bolševikų niekas neprižiūrėjo ir jie iki šiol apžėlė žole. Dabar lietuviai pradėjo juos tvarkyti: išravėjo žoles, sutvarkė cementinius kryžius ir ankapius.

— Užkirsti keliui spekuliaciniam produktų pristatinėjimui žydams, paskelbta įsakymas, kuriuo nustatyta, kad asmenys, sugauti prista-

Iš visos Lietuvos

PANEVĖŽYS

— Bolševikams valdant Lietuvą, Panevėžyje krautuvų vedėjai ir pardavėjai daugiausia buvo žydai. Dabar jų vietoje dirba lietuviai. Nuo š. m. rugpiūčio mėn. 16 d. prekybininkams paruošti prasidėjo vieno mėnesio kursai. Kursus baigę, galės užimti krautuvų vedėjų ir pardavėjų vietas, kurių dabar trūks.a.

— M'este turgaj esti pirmadieniais ir kevirtadieniais. Apylinkės ūkininkai turgadniais priveža labai daug įvairių maisto produktų, kad gyventojai jų gali pirkti, kiek reikia. Kainos palyginus su kitų didesnių miestų maisto produktų kainomis yra žymiai mažesnės.

— Prie berniukų gimnazijos yra 1914—18 m. žuvusių vokiečių karių kapai. Tų kapų prie bolševikų niekas neprižiūrėjo ir jie iki šiol apžėlė žole. Dabar lietuviai pradėjo juos tvarkyti: išravėjo žoles, sutvarkė cementinius kryžius ir ankapius.

MARIJAMPOLĖ

— Užkirsti keliui spekuliaciniam produktų pristatinėjimui žydams, paskelbta įsakymas, kuriuo nustatyta, kad asmenys, sugauti prista-

tant maisto produktus žydams, apskrities viršininko bus baudžiami pinigine baida iki 10.000 rublių arba vieniems mėnams darbo stovyklos.

— Hidroelektrinės s'oties ant Šešupės statyba, nors ir iš lėto, eina pirmyn. Dar prieš karą pastatyta elektrinei patalpa, pradėta vienki užtvanka ir pilti pylimai. Šiuo metu yra aukštinami pylimai, prie kurių dirba apie 30 darbininkų, taip pat ruošama užtvankoms medžiaga.

— Visame apskrityje šiuo metu veikia 14 kooperatyvų su 74 skyriais. Marijampolės mieste beveik visą prekybą tvarko Žemės Ūkio Dr-ja, kuri jau baigia perimti visas nacionalizuotas prekybos įmones.

— Marijampolės apskr. nukentėjusiems nuo karo ir politiniams kal'niams šelpti komitetas yra surinkęs aukų 57.087,58 rb., be to, javų, gyvulių, paukščių ir kt. Surinktomis aukomis sušelpi 32 politiniai kaliniai, 54 padegėlis šeimos, be to, išlaikomas mai inimo punktas, kuriame maitinama ap'e 200 senelių, našlaičių ir invalidų. Iki šiol komitetas yra sušelpęs ap'e 5.000 asmenų.

Londono radijo svaiciojimai

BERLIN. DNB. Apie vokiečių karines pajėgas, kurios sovietams pakartotinai padarė didelių nuostolių, užsienyje pastaruoju laiku skelbiama, kad jos „visiškai sutriuškintos“ arba „pusiau sunaikintos“. Londono radijas operuoja net išgalvotais skaitmenimis ir pažymi korpus bei divizijas, kurių, kaip tai iš vokiečių pusės konstatuojama, iš viso nėra.

Generolas Šmidtas, 39-to šarvuotųjų korpo vadas, kurį Londonas jau kelis kartus buvo paskelbęs kaip paimtą į nelaisvę, neseniai buvo vyriausiosios vokiečių karo vadovybės painformuotas apie tokias žinias. Kaip DNB patiria, generolas Šmidtas apie tai išgirdęs tik nusijuokė ir pasakė: „Sovietai mano, kad jie mane paimė į nelaisvę. Jie manęs dar visai nepažįsta — dabar jie apie mane sužinos. Mano vyrai nekantrauja, norėdami įrodyti, kad jų kovingumas dar visiškai nepaliestas“.

Kaip 39 šarvuotųjų korpo kariai, taip ir kiti, kuriuos Londonas pažymėjo kaip žuvusius, su nekantrumu laukia galėsią įrodyti savo kovos pagumą, — taip šiuo reikalu konstatuojama vokiečių karinės vadovybės.

Smulkūs skelbimai

PARDUODAMAS MEDINIS NAMAS vieno aukšto su salkoma. Nuosava žemė. Kaunas, Kapsų 35 nr. Telraut's nuo 16—20 v. 469(3)

PERLEIDŽIAMA KRAUTUVĖ SU PILNU ĮRENGIMU. SKAMBINTI 28550. 470(1)

Reikalingas daržininkas - sodininkas, baigęs atitinkamą mokyklą ir turįs praktika. Kreiptis į Kauno Miesto Gaminijų Prekybą Kaune. Laisvės al. 32 darbo valandomis. 471(2)

Sargėnų tuberkuliozinei ligoninei. Vilijampolėje, skubiai reikalinga med. sesuo. Kreiptis kasdien nuo 9 iki 15 val. telef. Nr. 20204. Ligoninės vedėjas 465(1)

Dingęs Stadalius Juozas, s. Motiejaus, tarnavęs Lietuvos Banke Kaune, paskutiniu laiku buvo atleistas, gyvena žemaitijoje g-vė 21 Nr., bt. 2. Kas žino apie jo likimą, prašau pranešti šio laikraščio administracijai Nr. 462. 462(3)

MARIJAMPOLIEČIŲ DĖMESIUI! Knygų skaitytojai! jau veikia J. Dapkūno knygyne biblioteka, prašoma keisti knygas. J. Dapkūno knygynas. Vytauto 7, Marijampolė 463(2)

Tarnautoja ieško kambario su baldais. Siūlyti I Laisvę Administracijai. J. M. 472(1)

Valstybinei kailių siuvyklai „Ligūtas“, Sandčiuose, Ukrainiečių g-vė Nr. 12 (Ringuvos fabr. rajone) reikalingi siuvėjai (vyrai) kailiniams siūti. Dėl sąlygų kreiptis vietoje, kasdien nuo 8 iki 15 val. 467(2)

Mickus Kazys dirbo Valst. Leidykloje, š. m. birželio 15 d. buvo rusų išvežtas. Žinantieji ką nors apie jį arba jo motinos gyvenamąją vietą, prašoma pranešti Petruševičiūtei Marijai, Kaunas Jankaus g-vė 15, bt. 3. 468(1)

Padavusieji taisyti skėčius i „Paramos“ skėčių dirbtuve, Kaune. Ožekienė g. Nr. 6 (buv. skėčių d-vė „Perkūnas“), turi juos atsiimti iš „Paramos“ skrybielių ir skėčių dirbtuvės Kaune, Marijampolės g. 3 nr., per dvi savaites nuo šio pranešimo paskelbimo dienos. Laiku neatsiimti skėčiai bus parduoti. Vėliau šio termino pareikštos pretenzijos nebus tenkinamos. K. V. B. „PARAMA“ Gamybos įmonių skyrius 464(1)

Kvalifikuota su praktika mašininkė-sąskaitininkė (gali rašyti vokiškai) ieško tarnybos. Rašyti „I Laisvę“ adm. 466.

ISKARŲ IR DAŽYMO - DEKORAVIMO dirbtuvės kontora PRIMA UZSAKYMUS. Laisvės al. Nr. 3a. 412(5)

RADIJO, ELEKTRO - MEDICINOS APARATŪROS, elektros, signalizacijos ir automatikos įrengimas ir taisymas. Kraunami akumuliatoriai. L. Rajauskės. Kaunas, Laisvės al. 5, bt. 4. Telef. 23683. 414(5)

Pamestas pasas pil. Vosyiliaus Antano sūn. Tomo, laikyti be iškėtos, radus gražinti Garliavos valsč. savivaldybei. Pasas pamestas Veiverių valsč. ribose. 461(1)

Sąžiningas, blaivus ir kvalifikuotas 7 klasių raštininkas-mašininkas, soferis muzikantas IESKAU tarnybos. Susikalbu rusų-vokiečių kalbomis. Skubiai siūlyti „I Laisvę“ Nr. 1060. MANO ANTRASAS: Klemensas Rumsas, Rokų km., A. Panemunės v. Kauno apskr. 458(1)

Sandčiuose, Juozapavičiaus pr. ir Sandėlių gt. kampe iš vokiečių karinio partato „Restkomando 270“ per langą paimta rašonfoji mašinėlė firm. „Veinčėke“ lotyniška abėcėle. Paėmusi mašinėlė asmuo, prašomas per tris dienas nuo šio skelbimo mašinėlę pristatyti Kauno m. 4 policijos nuovados viršininkui Sandčiuose. Po termino kaltininkas bus traktuojamas vagimi ir griežtai nubaustas. 457(1)

LYZA BULIENĖ prašo atsiliepti Bulj Jona, Karolio, atvykusį prieš karą Kaunan.

Kas žino apie ieškomąjį, prašome pranešti adresu: Lyza Bulienė, Sialučių apskr., Zeimelis. 456(1)

VALST. BITUKO, silikatinių plytų ir izoliacinių medžiagų fabrikas Petrašūnuose priima praktikančiais technologus. Mėnesinis atlyginimas iki 500 Rb. 455(2)

REIKALINGA prie 2-jų vaikų pagyvenusi moteris — šeiminkė. Sužinoti sąlygas Sasnausko g-vė 21a bt. 3. 454(1)

Keturių (suaugusių) asmenų šeimai reikalinga mergina mokanti virti. Yra daržas, A. Freda. Gamtos g. nr. 5. Tel. 20559. 453(1)

UZ KAMBARI ir pietus ieškoma inteligentiška moteris galinti padėti šeiminkauti. Kreiptis 3 val. Putvinskio 36. 452(1)

KAMBARI tarnautojui su baldais ir patogumais siūlyti „I Laisvę“ adm. Z. V. arba telef. 20724 (iki 15 val.). 451(1)

1941. VII 10 d. PAMEČIAU pasus: lietuvišką ir rusišką su knyguote. Radusį prašyčiau atiduoti Juozapavičiaus pr. Nr. 45, bt. 2, Juozas Polovikas. 450(1)

GYDYTOJA Urbanavičiūtė iš Vilijampolės, Tilžės gatvės 12 nr. persikėlė į Kauną. Savanorių prospektą 154 nr. bt. 4 (greta kino „Pasaka“). 449(1)

Reikalinga tarnaitė arba mergaitė prie vaikų. Užėiti Aukštaičių 46a. Telef. 20263. 459(1)

REIKALINGA PAAUGUSI MOKANTI NAMU RUOŠA IR VIRIMĄ MERGAITĖ. Seima 4 asmenys. Atlyginimas ir maistas geras. Kaunas, Savanorių pr. 248. 448(1)

Skelbiame klientų ir suinteresuotųjų žinias, kad V. M. D. F. „PERGALE“ (buv. Br. Tilmansų ir Ko A/B), Kaunas, Napoleono g-vė Nr. 11/23 kontoriškai peritelus ir fabriką, telefonai pakelsti kaip seką: Direktorius 28261 Vyr. inžinierius ir atsk. sk. 23469 Buhalterija 28968 Pardav. — Tiekimo skyr. 25505 Sargai 27476 447(1)

Jaunam vyr'ėkiui - tarnautojui REIKALINGAS ATSKIRAS KAMBARYS su patogumais ir baldais. Skambinti 24835 V. Skačkauskui. 446(1)

JUOŽA BRŪŽI, s. Antano, prašau atsiliepti, arba žinantieji apie jį prašau pranešti Magdalenai Brūžienei iš Tauragės. Kaunas, Stakių g-vė 8, bt. 3. telef. 25065. 445(1)

PAMESTA PINIGINĖ su dokumentais: du pasai Nr. 939358 ir 1485208 ir leidimai malkoms gauti (1941-VIII-15) rajone Savanorių prosp. (nuo Žemaitių g-vės) Obuolių g-vė. Radusį prašau paskambinti telef. 25717 arba gražinti Kapsų g-vė Nr. 41. M. K. Bus atlyginta. 444(1)

PROP. MED. DR. J. KUPCINSKAS vidaus ligų gydytojas, PERSIKELE į Maironio g-vė 30 nr., bt. 1. tel. 23231. 443(2)

Mašininkė, gerai mokanti vokiečių ir lietuvių kalbas, galinti laisvai daryti vertimus ir mokanti vokiečių stenografiją, prašoma kreiptis į Valstybinių ūkių Valdybą, Kaunas, Kęstučio gt. 15, kambarys 102.

Stenotipistinė die d.e deutsche und litauische Sprache beherscht frei Uebersetzungen machen kann und deutsche Stenographie kann, wird gebeten sich bei der Hauptverwaltung der Staatsgüter in Litauen, Kaun, Kęstučio gt. 15, Zimmer 102, zu melden. 442(3)

PIRKSIU šaldytuvą, elektrinę virtuvę, dulkmės siurbį, skalbiniam baldą ir elektrinį grindų valytoją. Kreiptis Duonelaičio 27 — III aukštas. 441(1)

Gydytojas — balneologas J. VENCKŪNAS vidaus ir nervų ligos sugrįžo ir persikėlė į Duonelaičio g. Nr. 42, Kaune, telef. 25312. Priima ligonius kasdien nuo 8 — 12 val. ir 4 — 8 v. v. 343(2)

Skubiai reikalingi prityrę mezgimvi ir Singer siuvamų mašinų taisyto specialistai. Kreiptis darbo valandomis į fabriką „Jega“ Kaunas, Savanorių prosp. 273. 386(3)

NELAIMĖ KALNUOSE

BERNAS. DNB. „Neue Zuercher Zeitung“ praneša, kad Mišabelio kalnų grupėje, Wallise, įvyko didelė nelaimė kalnuose: trylika laiptotojų po kalnus nukrito. Iki šiol surastas tik vieno nukritusiųjų lavonas. Keturi kalnų laiptotojai buvę išgelbėti. Apie likusius aštuonis tuo tarpu žinių neturima.

Kauno kino teatruose

Visos filmos rodomos su lietuviškais parašais.

KAPITOL „Jaunoji karta“ su Albrecht Schoenhals ir Dorothea Wieck Seansų pradžia: 5 ir 7.

DAINA Karl Peters su Hans Albers Seansų pradžia: 4,30 ir 7.

GLORIJA Ohm Krüger su Emil Jannings. Seansų pradžia: 4 ir 6,45.

SATURN ir LYRA DEL KATĖS Linksma filma. Seansų pradžia: 5 ir 7.

Be to, apžvalgos iš fronto!

RADIJO PROGRAMA

TREČIADIENIS, VIII. 20 D. 6.00 Malda, dienos mintys, laikas, žinios. Rytinis koncertas; 7.00 Žinios vokiečių kalba; 7.15 Kartojimas žinių, pranešimai, tolimesnė dienos programa. Koncertas; 8.00—12.00 val. pertrauka; 12.00 Varpų muzika iš Karo muziejaus. Laikas, žinios, tolimesnė dienos programa; 12.20 Ploktėlių muzika; 12.30 Žinios vokiečių kalba; 12.45 Patarimai ūkininkams; 13.00 Vidudienio koncertas; 14.00 Žinios vokiečių kalba; 14.15 Koncerto tęsinys; 15.00 Žinios vokiečių kalba. Po žinių — pertrauka iki 16.00 val.; 16.00 Garsų paradai; 17.00 Žinios vokiečių kalba; 17.10 Petras Babickas: Jaunimo kelias; 17.30 Kartojimas žinių, skaitytu 12 val., iš laikraščių, pranešimai; 18.00 Ernesto Gileto fantazija obojui. Atleika Romualdas Džugas; 18.15 Juokias ir skundžiai ispanų smuikai; 19.00 Pranešimai iš fronto, Vyriausios vokiečių karo vadovybės pranešimai ir žinios vokiečių kalba; 20.15 Vokiškai lietuviams; 20.30 Laikas, žinios, pranešimai, programa rytdienai; 21.00 Mažojo simfoninio orkestro koncertas. Dirigentas Bronius Jonušas; 22.00 Žinios vokiečių kalba. Po žinių vokiečių kalba, žinios; 22.30 Programos pabaiga.

V. ČERNIAUSKO CIRKAS Micevičiaus g-vė nr. 30 Nuo š. m. rugpiūčio mėn. 18 d. Nauja programa Dalyvauja pasižymėję Lietuvos ir Estijos cirko artistai, o taip pat garsūs atrakcionai 4 GIEDRAIČIAI Be to, gerb. žiūrovams bus pirmą kartą demonstruojamas DRESIRUOTAS ŠUO Kasdien 2 seansai: pradžia 17 val. ir 19 val. Šventadieniais 3 seansai: 15, 17 ir 19 val. Kasa atdara 1 val. anksčiau. Gerb. žiūrovai prašomi atsilankyti į šią naują programą. Žydams įėjimas draudžiamas Cirko Direktorius

Darbo jėgų tvarkymas

Nors bolševikai Lietuvoje ir neįgalai viešpatavo, tačiau mūsų gyvenime jie paliko neišdildomų pėdsakų. Gana gražiai sutvarkyta ir produktivių Lietuvos ūkių savo eksperimentais jie gerokai apardė ir būtų ji visai sugriovė, jei dar ilgiau būtų paviešpatavę. Tačiau ir per tą trumpą laiką jų padarytos Lietuvos ūkiui žalios bus ilgai juntamos, ir dabar tenka jas skubiai gydyti.

Vienas tokių jau riu, plačius gyvenimo sluoksnius liečiančių klausimų yra darbo jėgų tvarkymas. Šį klausimą besprendami, bolševikai labai jį supainiojo ir paliko tiesiog chaosiškam būvy. Dėdamiesi didžiuliais ir vieninteliais darbininkų reikalų gynėjais, įvykdė ūkiniam gyvenime savo neracionalius eksperimentus, jie skelbė visiems darbininkams sudarę kuo geriausias darbo ir gyvenimo sąlygas. Tačiau absoliučios darbininkų daugumos materialinė padėtis nuo to nė kiek nepagerėjo, bet dar pasunkėjo. Nors darbininkams ir buvo padidintas atlyginimas, bet maisto ir pramonės gaminių pabrango daug daugiau, negu tas atlyginimas padidėjo. Ir darbininkai žymiai mažiau ka begalėjo iš savo atlyginimo nusipirkti.

Ypač sunkioj padėty buvo atsidūrę samdomieji žemės ūkio darbininkai. Bolševikai iš viso nenorėjo, kad jie pas pravardžiuotuosius „buozes“ tarnautų. Dėl to ir sudarė tokias sąlygas, jog ūkininkai nebepajėgė jų samdyti. Į miesus ir pramonę sutilpi jė taip pat negalėjo, nes pačiuose miestuose užėko vietinių darbininkų. Taip žemės ūkio darbininkai turėjo skursti ir pusbadžiu gyventi. Žinoma, dėl tokio nenormalaus darbo jėgų tvarkymo kentėjo ir žemės ūkis. Negalėdami pasisamdyti darbininkų, ūkininkai buvo priversti mažinti gyvulių skaičių ir netaip intensyviai dirbti savo žemę.

Nė kiek negeresnę padėtis buvo ir fabrikuose. Pašalinus senąsias fabriku vadovybes, dažniausiai prityrusius specialistus, ir paskyrus jų vieton partinius agitatorėlius, prisistieigus įvairių komitetų, darbo organizacija ir drausmė visai pakriko. Tiesa, bolševikai stengėsi kelti darbo našumą, nepaprastai reklamuoti vadinamuosius stachanoviečius, bet nieko tai nepadėjo. Nežiūrint nepaprasto triukšmo spaudoje apie stachanoviečius ir visokius kitus spartuolius, darbo našumas fabrikuose nekilo, bet smuko ir pagaminamų gėrybių kiekis nuolat mažėjo. Čia nieko nepadėjo nei mėnesiniai, nei savaitiniai planai, nei pagaliau grafikos. Tikram darbo našumui pakelti reikia visai kitokių sąlygų ir kitokios darbininkų nuotaikos, negu bolševikų valdymo metu buvo. Kad fabrikuose ir įmonėse nebūtu tvarkos, aiškiai rodė ir nuolatinė bolševikų akcija ir propaganda prieš vadinamuosius „vaikš-eivas“, darbininkus, kurie labai dažnai keitė savo darbo vietas, prieš nepunktualumą, girtavimą, per didelį niekalų procentą ir t. t.

Taigi, bolševikų laikais darbo organizacija ir darbo drausmė buvo tikrai apvertktinaj būklėj ir to rezultatai buvo juntami visame gyvenime.

Vakar mes išspausdinome Reichskomisarų Rytų kraštų įsakymą apie darbo jėgų tvarkymą. Tai nepaprastai svarbus ir visam krašto ūkiui reikšmingas įsakymas. Žinodami vokiečių sugebėjimus puikiai ir planingai visus darbus organizuoti, galime būti tikri, kad darbo reikalai ir darbo jėgos pas mus bus tvarkomos racionaliai ir visam kraštui naudinga linkme.

Įsakyme aiškiai pabrėžiama, kad dirbti yra kiekvieno pareiga, o kas nedirba, kenkia ne tik sau, bet ir visų gerovei. Todėl suprantamas pareiškimas visiems Rytų krašto gyventojams, darbo tvarkymo įstaigų paraginimams, jose įsiregistruoti. Tiksliai žinant darbo jėgų atsargas, bus galima jas atitinkamai skirstyti ir organizuoti krašto atstatymo darbus. O darbo pas mus netrūksta.

Taip pat labai svarbus įsakyme paminėtinas galimas tam tikro amžiaus jaunimo organizavimas

Kauno tvirtovė ir generolas Litzmann

Rugpiūčio 15—18 d. buvo savo rūšies sukaktis, Didžiojo karo metu buvusių kautynių dėl Kauno. Tais laikais Kaunas buvo vertinamas kaip rusų pirmos eilės tvirtovė. Tos trys dienos ir nulėmė Kauno likimą. Gen. Litzmann vadovaujami meklenburgiečių, pomeraniečių daliniai labiausiai čia pasižymėjo. Svarbiausią vaidmenį suvaidino sunkioji artilerija fortams daužyti. Artilerijos gauti, kaip rašo savo atsiminimuose gen. Litzmann, nebuvo lengvas dalykas. Pati antpuolio krovnis vyko paltai Jesės upės vaga. Savo rektu atsiminimų arba ispūdžių yra palikęs ir to laiko rusų plk. Noskovas. Rusų gyninasis buvo netvarkingas ir padėtis — beviltiška. Ypač daug kaltės primetama Kauno tvirtovės komendantui gen. Grigorjevui. O iš vokiečių pusės daug kreipta dėmesio į tvarką ir į antpuolio būdą. Gen. Litzmann

sutelktoji sunkioji artilerija labai palengvino antpuolį, nes ji taupė karių kraują. Tuo ypatingai rūpindavosi gen. Litzmann, kuris savo karių buvo vadinamas tiesiog tėvu.

Gen. Litzmann buvo neabejotina vokiečių karvedžio asmenybė. Jau 1870/71 metų kare pasižymėjęs. Tada už narsumą kautynėse buvo pakeltas į karininko laipsnį ir karaliaus Wilhelmo I apdovanojtas garbės kardu. Ir tolimesnis gen. Litzmann kelias buvo kariškas ir gana būdingas. Savo metu baigė Karo akademią, buvo gen. štabo tarnyboje, pagaliau vadovavo rikiuotės daliniam. Vėliau gen. Litzmann buvo Karo akademijos viršininku. Tai buvo atsakinga vieta, kur reikia ne tik turėti daug karo ir bendrųjų žinių, bet taip pat pasiimti ir didelę atsakomybę.

Didžiojo karo metu gen. Litzmann pasižymėjo su III Gvardijos divizija, sutraukdamas rusų apsupimo varžtus. Gen. Litzmann ne tik prasiveržė pro apsupimo žiedą, bet dar pasiėmė 12.000 belaisvių ir grįžo prie savo kariuomenės. Tai atsitiko Brecesiny apylinkėse, prie dabartinio Generalgubernijos Loewenstadto miesto. Kauno tvirtovė buvo paimta, kai gen. Litzmann įėjo sėdėdamas ant Odino, savo garsaus karo žirgo, kurio vardą žinojo visa gen. Litzmann kariuomenė. Vėliau po karo gen. Litzmann parašė savo atsiminimų apie karo žygius ir vokiečių kariuomenę. Gen. Litzmann palaidotas Neuglobove, savo giminėse rūsyje. Vokiečių spauda, minėdama Kauno tvirtovės paėmimą, drauge paminėjo ir gen. Litzmann labai ryškia karo vado asmenybę.

Švedijoje susekta komunistų sabotazo organizacija

STOCKHOLMAS. VIII-19. DNB. Po dviejų metų intensyvaus darbo ir sunkiomis sąlygomis švedų policijai pagaliau pasisekė aptikti komunistų sabotazo lygą, kuri savo tikslą buvo pasistačiusi sprogdinti „fašistų laivus“ ir bendrai vykdyti sabotazą prieš Vokietiją, Italiją ir Ispaniją.

Stockholmo spauda pirmadienį popiet didelėmis raidėmis įsidėjo tris policijos pranešimus iš Lulejos, Kirunos ir Stockholmo. Pirmuosius davinius apie šią plačią Švedijoje išsišakojusią sabotazo organizaciją suteikė šiai organizacijai priklausęs kalnakasys darbininkas Cederis, kuris 1936 m. vasario mėnesio pradžioje buvo atvykęs į Lulejos policijos būstinę ir jai atnešė tris misinginius vamzdžius, kurie turėjo būti panaudoti pragaro mašinai įtaisyti laivams sprogdinti. Jis pareiškė, kad dinamitas ir kita sprogdinamoji medžiaga yra tam tikroje vietoje paslėpta. Pats Cederis tai slaptai sabotazo organizacijai priklausė jau 1936 m. Nuo šio pareiškimo laiko Švedijos policija, turėdama šiokių tokių žinių, pradėjo sekti tos slaptos organizacijos veiklą.

MASKVOS KONFERENCIJOJ ANGLJAI ATSTOVAUS LORDAS BEAVERBROOKAS

ŽENEVA. VIII. 19. DNB. „Evening News“ praneša, kad lordas Beaverbrookas atstovaus Anglijai būsiančiuose anglų, amerikiečių, sovietų pasitarimuose Maskvoje. Oficialiuose Londono sluoksniuose pareiškama, jog gandai, kad Angliją Maskvos konferencijoje atstovaus anglų užsienių reikalų ministeris Edenas, neturi pagrindo.

Amerika jau pasiruošusi karui

TOKIO. DNB. Jungtinių Valstybių kariuomenės dalinių Panamos kanalo zonoje vadas generolas Daniel Bores viename spaudos pasikalbėjime, kurį jis davė japonų laikraščio „Yomiuri Simbun“ atstovui pravažiudamas Pietų Ameriką, pareiškė, kad Jungtinės Valstybės per pastutinius du metus ruošėsi karui ir tie pasiruošimai dabar yra užbaigti.

CHURCHILLIS LANKĖSI ISLANDIJOJ

STOCKHOLMAS. DNB. Churchillis, grįždamas iš konferencijos su Rooseveltu, kaip Reuteris specialiai praneša, apsilankė Islandijoje. Čia jis priėmė britų ir Amerikos kariuomenės parada ir pasakė prkalbą.

10 mėnesių Raudonojoje Armijoje

Kuo buvo maitinami lietuviai kovotojai

Yra sakoma, kad žmogaus nuotaikos reiškejas yra pilvas: kai jis patenkintas, tai ir žmogaus nuotaika yra puiki, ir darbingumas jo didesnis, ir, apskritai, tada žmogus yra viskuo patenkintas. Jei civiliniame gyvenime su tuo ir ne visiška bū galima sutikti, tai kariuomenėje šitai yra laikoma aksioma, nes ten tikrai viskas karinis gyvenimas pirmoj eilėj pagrįstas sočiu pavalgymu. Kai karys socialiai yra pavalgęs, visi tarnybiniai sunkumai yra niekis. Todėl suprantama, kodėl visų kultūringų valstybių kariuomenėse daug dėmesio kreipiama į kareivių aprūpinimą. Tačiau visai kitaip buvo raudonojoje armijoje, kurioje ir lietuvių korpas turėjo nelaimę išbūti 10 mėnesių.

Lapkričio mėnesį lietuvių dalyse buvo įvestas toks pat maisto davinys, kokį buvo duodamas visose raudonosios armijos dalyse. Kartu su tuo lietuvių kovotojai visam laikui neteko sviesto, pieno, taukų, o mėsa daugiausia buvo matoma vos kartą du per savaitę. Galima suprasti, kaip sumažėjo duodamo maisto maistingumas, kai jame tikrųjų riebalų beveik nebuvo.

Vietoj baltintos kavos su duona ir sviestu, kartais dar ir dešra, kovotojams pradėta duoti grikių košė, juoda nedasaldyta kava ir duonos gabalės; tai buvo nuolatinis pusryčių davinys. Be riebalų kopūstai, grikių ar kruopų (kurias kovotojai vadino tam tikrų parazitų vardu ir buvo suskirstę įvairiais ūgiais) košė, vadinamieji ukrainietiški barščiai, kuriuos kariai buvo praminę „kolchozininkų barščiais“, retkarčiais gabalėlis mėsos, o dažniausiai džiovinta žuvis sudarydavo pietų davinį. Vakarienej vėl būdavo patiekiami kokio jovalo sriubos, dažniausiai kruopų su bulvėmis. Kai šiuo maistu kovotojai kiek pasimaistino ir pradėjo reikšti savo nepasitenkinimą, poliurukai pradėjo aiškinti, kad duodamas maistas šilimos kalorijų atžvilgiu yra kur kas geresnis už anksčiau buvusįjį, be to, duonos dabar esą gaunama dar daugiau, nei kada nors anksčiau. Tiesą pasakius, ta duona ir buvo visa stiprybė.

Ypatingai buvo išgarsėjęs sovietų sausas davinys. Rytą būdavo

dideliems darbams, ypač laukų darbams. Tokie dalykai Vokietijoje jau seniai vykdomi. Tenai miestų jaunimas, ypač studentija ir moksleivija, suorganizuojama vasarą padėti ūkininkams dirbti laukus, numinti derlių. Tuo būdu miestų jaunimas gauna progą gerai susipažinti su ūkininkų gyvenimu, pagyvenį ir padirbėti sveikoje kaimo aplinkoje.

Kartu šiuo įsakymu įmonėse sutvarkomas ir daugiau kaip 10 darbininkų iš darbo atleidimo klausimas bei jaunesnių kaip 25 metų asmenų samdymas.

Visa tai rodo, kad planingai darbo klausimą sprendžiant, bedarbū būti negalės. Visi turės darbo. Kai bus darbo, bus ir duonos.

duodama sausa „pšeno“, kovotojų vad. šieno košė, juoda kava ir sausainiai — džiovintos duonos plutos, kurios skambėdavo lyg akmenukai. Pietum vėl tie patys džiovėliai, ta patį sprangi „pšeno“ košė, džiovinta žuvis ir žirnių koncentrato sriuba, labiausiai nemėgiama visų kovotojų. Vakarienej duodavo juodą kavą su džiovinta duona, bet neduodavo cukraus.

Žuvis būdavo duodama nešdarinėta, be to, būdavo sambių kaulų, todėl visa tai atmetus iš porcijos svorjo mėsos visai mažai likdavo. Kadangi tai buvo prastas skanumynas, o pavalgyti vistiek neužtekdavo, tai nebuvo galima davinį kartais ir pokštams panaudoti. Ne kartą politrukai, e'dami į savo dalinių pa'alpas, prie laiptų sutikdavo „raudonąją armiją“ — išrikuotų žuvų būrį: iš abiejų žuvis šonų būdavo įsmeigiamos medinės kojelės, pagaliuko pagalba žuvis būdavo plačiai praziodinama, o į nugarą įsmeigiama raudona vėlavėlė su parašu „za rodinu, za Stalina, za partiju!“; kartais džiovintomis žuvimis būdavo papuošiami raudonėjų kampeliai.

„Pšeno“ ir grikių košė kiek buvo įkryjęs, kad kovotojai tiesiog iškrėsdavo tik paimtus iš virtuvės pripildytus bakus. Tai sužinoję, politrukai, griežtai įsakė visą paimtą maistą atnešti į kuopą. Tačiau ir tokiu būdu kovotojų nepriverė valgyti šio maisto.

Toki sausai daviniai juo toliau, juo dažnėjo. Atėjo laikas, kad per savaitę pradėjo tris kartus duoti sausą davinį iš eilės, po to vieną dieną normalų davinį, paskui vėl sausą davinį, ir vėl pora dienų nor-

malų. Jei kovotojai nebūtų gavę pastiprinimo iš namų ar patys nusipirkę, tai šiuo maistu neilgai būtų mitę.

Vykstant į pratimus ar trumpam laikui į žiemos stovyklą (šitai yra buvę ir kovotojai, blogai aprenkti, praleido po tris ir daugiau paras miške, esant 30 laipsnių šalčio), kovotojams būdavo išduodamas sausas davinys, ir iš „pšeno“ ir žirnių koncentratų jie patys turėdavo gamintis sau maistą. Taip politrukai „pratino“ prie kovos aplinkybių, tačiau niekas iš kovotojų patys koncentratų nepanaudodavo. Žinoma, nuo to nukėsdavo pilvas, bet buvo išlaikomas nusistatymas nevalgyti politrukų ir kolchozininkų maisto.

Blogą maistą politrukai išgirdavo geriausiai žodžiais, bet tie žodžiai, lyg žirniai beriami į sieną, atšokdavo ir nerasdavo pritarimo, nes mūsų kovotojai seniau buvo ragavę kitokio maisto ir puikiai matė skirtumą tarp ano ir šito.

Ilgainiui šitokio maisto davinys dar buvo mažinamas: pvz., duonos arba sausainių, esant stovykloje, per dieną vienam kovotojui buvo duodama 500 gramų, retkarčiais gaunamos mėsos porcija buvo sumažinta iki 40 gr, vėliau porcijos pradėta visai neduoti, o virti sriubą su konservais. Nuo šios sriubos ne vienas kovotojas „išvažiudavo į Rygą“, nes vartojami konservai buvo sugedę, taip pat ir daržovės būdavo apgedusios. Suprantama, kad duodant tokį maistą, kovotojai visada būdavo alkani. O kai nebuvo aprūpinami pakankamai maistu, tai ir visa kita politrukų varoma propaganda nerasdavo atgarsio.

Rooseveltas nori ateity valdyti visą pasaulį

Kaip aiškina jo kalbą žinomi komentatoriai

VASINGTONAS. DNB. Rooseveltas pareiškimas per spaudos konferenciją Rocklande, kad jis su Churchilliu nustatė bendrą politiką viso pasaulio valstybių atžvilgiu, jo kritikai Vašingtone laikomas neužmaskuotu prisipažinimu, kad Rooseveltas nori ateityje valdyti pasaulį. Žinomas komentatorius Lippmanas laikraštyje „Washington Post“ pareiškia, kad

sutartis tarp Churchillio ir Roosevelto reiškia Monroės doktrinos išplėtimą visam pasauliui. Ateityje anglų kalba kalbančios valstybės turės rūpintis tvarka ir ramybe pasaulyje.

Panašiai pasisako kiti komentatoriai. Jie pareiškia, jog Rooseveltas, kalbėdamas apie bendrą pareiškimą patvariai visuotinei saugumo sistemai sukurti, turėjęs galvoje ne diskredituotas Tautų Sąjungos atgaivinimą, bet abiejų žemės pusrutulių pa-

vedimą anglų ir amerikiečių policinei priežiūrai.

ROOSEVELTAS NORI ĮVESTI GRIEŽTĄ CENZŪRĄ

NEW YORKAS. DNB. Rooseveltas pasiūlymui, kuriame reikalaujama įvesti karinę federalinio masto cenzūrą spaudai, radijų ir filmų pramonei, o be to, visoms žinioms, siunčiamoms į Jungtines Valstybes ir atvirkščiai, kaip DNB praneša iš Vašingtono, pritarusi vyriausioji kariuomenės ir laivyno vadovybė. Kariuomenės ir laivyno vadovybės paruoštame pasiūlyme numatoma, kad cenzūra lies tik karines paslaptis. Nuėižengimai būsią baudžiami kalėjimu ir piniginėmis baudomis. Toliau esą numatyta cenzūruoti visus laiškus, visas kabelių, radijų, telefonų, telegrafų ar televizijos aparatais perduodamas žinias tarp Jungtinių Valstybių ir jos

kolonijų, be to, tarp Jungtinių Valstybių ir užsienio.

VASINGTONAS. DNB. Prezidentas Rooseveltas pirmadienį pasirašė įstatymą apie karinės tarnybos prailginimą.

Bidelis gaisras New Yorko uoste

NEW YORKAS. DNB. Didelis gaisras New Yorko uoste, apie kurį jau trumpai pranešta, prasidėjo, pasak Associated Press agentūros, Brooklyno krantinėje prie pat tos vietos, kur paprastai pakraunama britų laivai. Gaisrą lydėjo stiprus sprogdimai. Gaisras apėmė Jungtinių Valstybių prekybos laivą „Panuco“ ir visą eilę krovinių valčių. „Panuco“ buvo pakrautas gyvsidabriu, mineralais ir kt. Gaisro priežastis dar nežinoma.